

เทศน์เช้า วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

กับข้าวคืออาหารของกาย... อาหารของใจคือธรรมะ...

แต่ถ้าธรรมะเราเลือกไม่เป็น คุณติ สารเสถียรรอยด์ เรากินยาๆ นี่กินยาพิษ นี่เหมือนกัน ธรรมะๆ นี่ ธรรมะมันจะต้องทำให้เราสุขสงบได้ ถ้าธรรมะทำให้เราสุขสงบไม่ได้ เห็นไหม คุณติ เวลาเราคิดถึงครูบาอาจารย์นะ เห็นไหมเราไปหาครูบาอาจารย์ ไปหาที่หลวงตานี่ คนเขาก็ไปหาเพราะความคิดถึง เพราะความเคารพรัก

อันนี้ก็เหมือนกัน พุดถึงงานมันงานอะไร งานระลึกถึงครูบาอาจารย์ พุดถึงความระลึกถึง โดยสามัญสำนึกเราก็ระลึกถึงบุญคุณอยู่แล้ว แต่บรรยากาศ ถ้าเราจัดงานระลึกถึงท่าน บรรยากาศมันให้ โอ...มันไปเต็มที่แล้ว บรรยากาศมันให้ด้วย นี่บรรยากาศมันไม่มี เราก็ต้องสร้างของเราขึ้นมาเอง

เวลาป่าเขาไม่มีเราต้องถือธุดงค์วัตร ธุดงค์วัตรเปรียบเหมือนเราอยู่ป่าอยู่เขานะ นี่ถือธัมมมื่อเดียว แล้วยังต้องผ่อนอีก นี่ไง ถ้าเราไม่เปิดทาง ถ้าเราไม่ช่วยส่งเสริม กิเลสมันก็อยู่กับเรา กิเลสเดียวมันกึ่งอกงามขึ้นมา เดียวมันก็จางไป มันก็อยู่อย่างนั้น มันไม่จบหรือ มันจบไม่ได้ แต่ถ้าเราเปิดทางให้เราเอง พอเราเปิดทางให้เรา เรามีความเข้มแข็งของเราขึ้นมา มันจะเป็นอย่างไรต้องต่อสู้ ความต่อสู้ ความเข้มแข็งของเรา นั่นคือต่อสู้เพื่อเอาอิริยาบถ เอาความเป็นจริงนะ

แต่เวลาฟังธรรม เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดนะ “จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง” จากอาหารสำหรับที่มาตั้งให้ต่อหน้าเรานี้ เราจะเปิบหรือไม่เปิบ อาหารเห็นไหม ฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์นี้ซุบมือเปิบ ครูบาอาจารย์ท่านสละชีวิตของท่านมา ให้อาหารนี้ซุบมือ แล้วเปิบเอาๆ เลย แต่ก็เปิบไม่เป็น... เปิบไม่ได้... นี่มันน่าคิดนะ...

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านไม่มีใครให้เปิบนะ มีก็มีที่ปรึกษา จะว่าไม่มีครูบาอาจารย์เลยนี่ มันก็มีที่ปรึกษา เช่น เจ้าคุณอุบาลีเป็นที่ปรึกษา... แค่นี้ที่ปรึกษา... เพราะ

ท่านก็ 모르 ท่านรู้ทฤษฎี ท่านก็ 모르ความจริงนะ แต่ทฤษฎีแน่นมาก แต่ความจริงรู้ไม่ได้ พอรู้ไม่ได้ ผู้ปฏิบัติขึ้นมาแล้ว เวลามีปัญหาขึ้นมา กลับมาวัดบรมนิวาสฯ กลับมาดู พระไตรปิฎกแล้วปรึกษา ต้องเอาตัวเองรอดไปเห็นใหม่

นี่ชอบมือเปิบ ฟังเทศน์นี่ชอบมือเปิบ แต่เวลาฟังเทศน์ไม่เป็นไง เวลาหลวงตาท่าน พูด ต้องขออนุญาตกิเลสก่อน แล้วค่อยเทศน์นะ ถ้าพูดอะไรกระทบกระเทือนกัน พูด อะไรบาดหมางกัน อันนั้นมันไม่เป็นธรรม แต่ถ้ายกตูดกัน อู้อู้อ...ธรรมะสูงส่งเลย ยกกัน กันสูงๆ นะ นี่อันนั้นเป็นธรรมะ

แต่ถ้ามันเป็นธรรม จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจ มันแทงใจคำเลย พอแทงใจคำเรา นั่นนะขนพองสยองเกล้า เวลาขนพองสยองเกล้า นั่น ณะธรรม ธรรมเข้าถึงใจแล้ว ถ้าเราฟังธรรมนะ ถ้าเราไม่ขนลุกขนพองนะ จะบอกว่าเรา ด้านก็ได้ แต่ถ้ามันเป็นธรรม แต่ถ้ามันเป็นคำรานะ เราก็คือศึกษาได้ แต่ถ้ามันเป็นธรรมจาก ครูบาอาจารย์นะ มันทิ่มเข้าหัวใจ พอมันทิ่มเข้าหัวใจมันก็ทิ่มเข้ากิเลสใจ ถ้าเราต้องการ หลุดเสีย แล้วเราไม่เข้าถ้าเสีย เราจะเอาหลุดเสียไม่ได้

ถ้าเราจะชำระกิเลสของเรา เราจะต่อสู้กับเรา เราจะต้องตั้งสติของเรา ต้องเข้มแข็ง สู้กับเรา เอาชนะตัวเราให้ได้ เราพ่ายแพ้ตัวเอง ถ้าตัวเองมีกำลังมากกว่า ตัวเองเห็นใหม่ ตัวเราคือ ทิฐิ มานะของเราเอง ถ้าทิฐิมานะของเราเอง มันเหยียบย่ำหัวใจของเราเอง

ถ้าเรามีสติปัญญาเห็นใหม่ แค่ตั้งสติขึ้นมาสิ่งนั้นมันหลบหน้าหมดเลย พอมีสติ ขึ้นมาความคิดหายหมดนะ แต่พอเราปล่อยความคิดเกิดแล้ว ตัณหาทะยานอยากเกิดแล้ว แต่มีสติปั้บนี้มันหลบหน้าหมดเลย มันหลบไปไหน มันหลบไปหลบซ่อน มันไม่หลบไป ไหนหรือก มันหลบซ่อนไป เพราะปล่อยก็มาอีก ทุกอย่างก็มาอีก มันมาตลอดเวลาเห็น ใหม่

นี่เราว่าเราแค่เสมอ เวลาประพฤติปฏิบัติไปนี่ ตามรู้ตามเห็น รู้เท่ารู้ทัน รู้แจ้งแทงตลอด ตามรู้ตามเห็นมันไป...ตามรู้ตามเห็นมันไป... นี่สติปัญญาของเราตามรู้ตามเห็นมัน ไป อริยทรัพย์ ทรัพย์จะเกิดจากที่นี่ ทรัพย์สมบัติจากข้างนอกมันทรัพย์สมบัติที่เกิดขึ้นมา จากปัจจัยเครื่องอาศัย จากเราหาอยู่ในสังคัม

ถ้าทรัพย์ของเรา ความสุข ความดีงามของเราในหัวใจ ศีลธรรม จริยธรรมคือ ทรัพย์ในหัวใจของเรา ถ้าทรัพย์ของหัวใจของเราเห็นใหม่ เราจะมีความปลอดภัย เรา จะมีความร่มเย็นเป็นสุขของเรา ถ้าความร่มเย็นเป็นสุขของเรา เราจะทุกข์จนเข็ญใจจาก ข้างนอกนะ แต่ข้างในมันมีความร่มเย็นของมัน แต่ถ้าเราประสบความสำเร็จในทาง โลก มหาศาลเลย แต่หัวใจมันเร่าร้อน มันเป็นประโยชน์กับใคร

คูสิ เหมือนกับอะไร เหมือนกับมดแดงเฝ้าพวงมะม่วง เหมือนกับรักษาสมบัติให้ คนอื่น นี่จริงๆ นะ พ่อแม่ก็รักลูกทั้งนั้น พ่อแม่ก็ต้องการให้ชาติตระกูลมันมั่นคงทั้งนั้น แต่สมบัติเห็นใหม่ หาไว้ให้ใคร แต่ถ้าลูกของเรา มันมีปัญญาของมัน มันเลี้ยงตัวมันเอง ได้ พ่อแม่สบายใจกว่านั้นเยอะเลย

จิตเหมือนกัน จิตถ้ามันตั้งตัวได้ มันทำของมัน ได้ สิ่งนี้อาหารของใจ เราได้ดื่มกิน ธรรมนั้นก่อน แล้วถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา ตัวมันเองเป็น ถ้าตัวมันเองเป็นจบนะ ถ้าตัวเอง มันไม่เป็น มันอาศัยกินอาศัยอยู่ของมันไปก่อน แต่พออาศัยอยู่อาศัยกินไปก่อน แต่พอ มันเป็นขึ้นมา มันเป็นขึ้นมาจากอะไรล่ะ ถ้ามันไม่เป็นจากเราฝึกฝนขึ้นมา

เหรียญมันมี ๒ ด้าน ถ้ามันเป็นอวิชา เวลาจิตมันเกิดปฏิสนธิจิต มันเป็นอวิชา ถ้าอวิชามันมีอยู่แล้วมันจะแก้ไขได้อย่างไร คูสิ ผลไม้คงจะกลับไปเป็นผลไม้ปกติได้ อย่างไร เพราะมันได้คงมาแล้ว มันนอนนิ่งมา อนุสัยมันนอนมากับใจ นี่พูดถึงมัน เปรียบเทียบ มันเป็นวัตถุนะ แต่ความจริงมันแก้ไขได้ ความจริงมันแก้ไขได้ มันทำความ สะอาดได้

แต่ความสะอาดมันต้องเป็นตบะธรรม มันต้องเป็นความจริงของมัน มันต้องเป็น ศัจธรรม มันถึงทำความสะอาดของมันได้ แต่ถ้ามันไม่เป็นความจริงของมันนะ ลิขสิทธิ์ ของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ลิขสิทธิ์ของเรา ถึงจะลิขสิทธิ์ของพระพุทธเจ้าแต่ถ้าเราปฏิบัติ ขึ้นมา มันก็เป็นของเรา มันเป็นความรู้ของเรา ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา มันเป็น ความจริง นี่วิธีการมันบอกไม่ได้...

คูสิ ผู้ตรวจสอบบัญชี แล้วบวกเลขไม่เป็น เคยเห็นไหม? ผู้ตรวจสอบบัญชีบวก เลขไม่เป็น แล้วมันทำบัญชีได้อย่างไร

นี่เหมือนกัน เป็นพระอรหันต์นะ แต่สติก็ไม่รู้จัก สมาธิก็ไม่รู้จัก วิธีการก็ไม่รู้จัก มันบอกว่า “มันเป็นพระอรหันต์” นะ ถ้ามันเป็นพระอรหันต์ ผู้ตรวจสอบบัญชีมันต้อง บวก ลบ คูณ หาร เป็น ผู้ตรวจสอบบัญชีแต่ บวก ลบ คูณ หารไม่เป็น มันบอกมันเป็น ผู้ตรวจสอบบัญชี สักคมก็เชื่อ นี่ไง เพราะอะไร เพราะว่าเราไม่มีหลักเกณฑ์ในหัวใจของเรา

ถ้าเรามีหลักเกณฑ์ในหัวใจของเรา คูบัญชีดี คูบัญชีที่เขาดูบัญชีมา บัญชีนั้น มันผิดพลาดหมดเลย แล้วผิดพลาดหมดเลย ผู้ตรวจสอบบัญชีนั้นจะดูบัญชีนั้นได้อย่างไร นี่เราบอกว่าผู้ตรวจสอบบัญชีอย่างนี้นะ สักคมอยู่ไม่ได้ ทางธุรกิจอยู่ไม่ได้ เพราะมันจะฉ้อฉลกันไปหมด

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติกปฏิบัติ ธรรมะที่มันเกิดขึ้นมาในหัวใจ สติ สมาธิ ปัญญา มันต้องรู้ของมัน สติเป็นอย่างไร ความปกติของใจเป็นอย่างไร ถ้าปกติของใจ ใจมันปกติขึ้นมาก่อน แล้วมันเป็นความจริงขึ้นมาได้อย่างไร ถ้าสติ สมาธิ ปัญญา ปัญญา มันเกิด โลกุตตรปัญญา ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาไม่ใช่จินตมยปัญญา ไม่ใช่สัญญา สัญญาอารมณ์เห็นใหม่ เป็นสัญญาอารมณ์เพราะอะไร...

เพราะเวลาเขาพูดเห็นใหม่ “ใจดวงหนึ่ง พอมันเกิดขึ้นมาแล้ว มันดับไป ใจดวง อีกดวงเกิดขึ้นมา จำใจดวงเก่าจนเป็น...” นี่ไง มันบอกซัดๆ!! ผู้ตรวจสอบบัญชีบวกเลขไม่เป็น มันจะเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีได้อย่างไร...?

นี่เหมือนกัน ถ้าเป็นความจริงของเรา สิ่งนี้ถ้ามันเกิดขึ้นมาแล้วนี่ เราทำของเราได้ ถ้าเราทำของเราได้ มันจะเป็นประโยชน์กับเรานะ เรากระเสือกกระสนกันอยู่นี่ก็เพราะเหตุนี้ เหตุนี้คืออะไร... เหตุนี้คือบารมีธรรม ถ้าจิตใจของคนได้สร้างสม ได้บุญญาธิการ มันเห็นถูกเห็นผิด อะไรควรและไม่ควร แล้วเวลาปฏิบัติไป มันจะย้อนกลับมาทวน กระแส พลังงานมันส่งออกมาหมด จิตใจของคนมันส่งออกมาหมด

ความส่งออกคือความคิดใจ เราจะฆ่ากิเลสกันด้วยสมองใจ ด้วยจินตนาการใจ แต่เราไม่ได้ฆ่ากิเลสด้วยใจ ถ้าเราฆ่ากิเลสด้วยใจ จิตมันจะสงบของมันเข้ามา มันเป็นฐิติจิต มันเป็นที่ตั้งของภพ ที่ตั้งของความคิด นี่ถ้ามันสงบเข้ามา มันมีการกระทำของมันเข้ามา ถ้าการกระทำของมันเข้ามาอย่างนี้ ถ้ามีประสบการณ์อย่างนี้เห็นใหม่ นี่บารมีธรรม คำว่า

บารมีธรรมที่เรากระเสือกกระสน คำว่าบารมีธรรมให้มันเข้มแข็ง พันธุกรรมของจิตมัน
ตัดแต่งมาให้มันเข้มแข็งขึ้นมา

เมล็ดพันธุ์ที่เข้มแข็ง คูสิ มันทน โรคพืชได้ มันทน โรคแมลงได้ มันทนแล้ง นี่
เมล็ดพันธุ์ที่เข้มแข็ง... เมล็ดพันธุ์ที่อ่อนแอ มันเกิดไม่ได้ มันตายหมด... นี่ความเพียรของ
เรา ความวิริยะอุตสาหะของเรา...นี่บารมีธรรมที่เราทำกันอยู่นี้คือบารมี...เราทำขึ้นมา
มันเป็นผลของการกระทำของใจ ใจมันรู้อยู่ เราเป็นคนทำอยู่ เรารู้ของเราหมด แล้วสิ่ง
มันสะสมๆ เห็นไหม

เรากำลังสร้างสมบุญญาบารมีของเรา พอสร้างสมบุญญาบารมีของเรา เวลา
ประพฤติกปฏิบัติ มันก็จะมีโอกาสของเรา โอกาสมันจะเกิดตรงนั้นนะ คูสิ หลวงปู่เสาร์
หลวงปู่มั่น ท่านเป็นผู้แบกรับภาระมา เป็นผู้บุกเบิกมานั้นนะ ท่านแบกภาระมาแค่ไหน
เพราะว่าท่านแบกภาระมา ถ้าท่านไม่มีหลักเกณฑ์ของใจ ในหัวใจที่มั่นคง ท่านจะเอาตัว
รอดไปได้อย่างไร นี่เพราะท่านเอาตัวรอดไป เพราะท่านได้สร้างสมบุญญาธิการของ
ท่านมา

เพราะ! เพราะหลวงตาท่านพูดเองว่า หลวงปู่มั่นท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์
...ท่านปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า...หลวงปู่เสาร์ท่านปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า...
คำว่าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์...เป็นพระพุทธเจ้า กับพระปัจเจกพุทธเจ้านี้... เขาต้อง
สร้างบุญญาธิการขนาดไหน เพราะท่านสร้างบุญญาธิการขนาดนั้น สร้างบุญญาธิการ
อยากเป็นพระพุทธเจ้า!!! แล้วพลิกกลับมาเป็นสาวก!! มันถึงมีบุญญาบารมีเห็นไหม อัน
นี้มันถึงว่ามีกรกระทำ ที่ว่ามันแหวกว่ายเอาตัวรอดมาได้ ไอ้พวกเราสาวก สาวกนะ เรา
พยายามสร้างบุญบารมีของเรา ครูบาอาจารย์ท่านได้ชี้แนวทางไว้แล้ว แต่ชี้แนวทางไว้ขนาด
ไหน เราเองก็ตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนมาตลอดเลย พอจิตมันเป็นขึ้นไป มันก็
แยกแยะอะไรไม่ถูก

ฉะนั้น ถ้ามีบารมีขึ้นมา คำว่ามีบารมี มันมีปฏิภาณ มันมีการอุกคิต เวลามันเห็น
สิ่งต่างๆ มันอุกคิต มันแยกแยะ ไซ้หรือไม่ใช่...เป็นหรือไม่เป็น...เพราะเหตุใด...มันอุก
คิตแล้วมันแยกแยะ พออุกคิตแล้วแยกแยะขึ้นนี่ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ไม่ใช่เชื่อ เรา

เชื่อเราไม่ได้ เราเชื่อกิเลสไม่ได้ เราเชื่อความไม่รู้ของเราไม่ได้ อวิชชาคือความไม่รู้ แล้วพอไปเห็นอะไรตื่นตื่นขึ้นมา โอ๊ะ... มันหลงตัวเองนะ ว่าใช่ไปก่อนเลย

แต่ถ้าคนมีหลักมีเกณฑ์ มันแยกแยะของมัน มันยับยั้งของมัน ยับยั้งว่าควรหรือไม่ควร ใช่หรือไม่ใช่... ถ้าไม่ใช่ ทำไมถึงไม่ใช่ ถ้าไม่ใช่ต้องทำยังไงต่อไป ถ้าทำยังไงต่อไป มันจะลึกซึ้งเข้าไปยังไปยิ่งไปถึงสักจะความจริงอันนั้น ถ้าเข้าไปถึงสักจะความจริงอันนั้น มันเป็นสันติภูมิ โลก มันเป็นปัจเจกตั้ง เราสงสัยเราเองนะ

เราเป็นหนี้ เราจะคิดอย่างไร ใครจะปลดหนี้ให้เราโดยที่เขาใช้หนี้ไม่ถูกต้อง เราก็คือเป็นหนี้ แต่ถ้าเราได้ใช้หนี้ของเรา มันปลดปล่อย มันโล่งนะ นี่ก็เหมือนกัน ในความลึกลับสงสัยของเรา ในชั่วหัวใจของเรา แล้วมันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยากของมัน เห็นไหม ถ้าเราได้ชำระล้าง เราได้ใช้หนี้เวรหนี้กรรม ด้วยการกระทำ ด้วยแยกแยะออกมา มันได้หลุดออกไปจากหัวใจ มันสะอาดบริสุทธิ์ของมันขึ้นมา เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เรารู้อันนั้น เราทำได้ นี่ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คำนวณตัวเลขได้ถูกต้อง

ถ้าผู้ตรวจสอบบัญชี ถ้ามันคำนวณตัวเลขได้ถูกต้องนะ ทำบัญชีนั้นมันก็เป็นบัญชีที่เที่ยงตรง ถ้าเที่ยงตรงสังคมก็มั่นคง มันมั่นคงขึ้นมาจากใจ จากผู้ที่กระทำ จากที่ความเป็นจริงในหัวใจ ถ้าเป็นจริงในหัวใจ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดาของเรา เป็นผู้วางรากฐานอันนี้เอาไว้ แล้วครูบาอาจารย์ของเราทำขึ้นมา

ทีนี้หัวใจเราลำเอียง หัวใจเราไม่มั่นคง ตราซังเราไม่ตรง แล้วเราไปศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้า พุทธพจน์ๆ พุทธพจน์ก็ยอมรับว่าพุทธพจน์ แต่คนพูดพุทธพจน์ คำนคนพูดพุทธพจน์ คนพูดพุทธพจน์ต้องพระอรหันต์พูด ตรงประเด็นหมด แต่ถ้าคนไม่ถึงที่สุดมันเข้าข้างตัวเองตลอด

คูสิ ในมุตโตทัย ธรรมะสถิตในใจของใคร...?

สถิตในใจของพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ นี่ความสะอาดบริสุทธิ์แตกต่างกัน ความสะอาดบริสุทธิ์ค่ามันก็แตกต่างกัน... ความที่ค่าแตกต่างกัน มุมมองก็ต้องแตกต่างกัน... มุมมองแตกต่างกัน ปัญญาก็ต้องแตกต่างกัน... มัน

แตกต่างกันทั้งนั้น แล้วพุทธพจน์ๆ นี่ใครพูด เดียวนี้เทพมันก็พูดได้ คอมพิวเตอร์มันก็พูดได้ อยู่ในคอมพิวเตอร์หมด แต่คอมพิวเตอร์มันไม่มีชีวิต มันไม่เป็นไป

ที่นี้คำว่าพุทธพจน์นะ สาธุ เพราะถ้าเขาไม่อ้างคำว่าพุทธพจน์ๆ เราก็ไม่พูดแบบนี้ที่เราพูดแบบนี้เพราะเขาอ้างเล่ห์ หน้าฉากบังไว้ แล้วกิเลสมันก็เข้มแข็ง กิเลสมันก็มีแต่ความสบายใจ เพราะมันสมดังที่เป็นพุทธพจน์แล้ว แต่ถ้าเราไม่อ้างพุทธพจน์ พุทธพจน์สาธุ... เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราทำเห็นจริง เป็นจริงอย่างนั้น มันก็เป็นเหมือนพุทธพจน์โดยสมบูรณ์แบบ

แต่เราไปอ้างว่านี่พุทธพจน์... นี่ก็พุทธพจน์... แต่ตัวเองมันสกปรก ตัวเองมันอยู่เบื้องหลัง ตัวเองมันอยู่หลังฉาก แล้วนั่นก็พุทธพจน์ นี่ก็พุทธพจน์ แล้วใครก็เชื่อกันไป ผู้ตรวจสอบบัญชี มันบวก ลบ คูณ หาร ไม่เป็น...

ถ้าผู้ตรวจสอบบัญชีมัน บวก ลบ คูณ หาร เป็น มันต้องอ้างอิงถึงใคร มันก็เป็นค่าที่เราคำนวณใช้ไหม มันเป็นค่าที่เราตรวจสอบมา นี่บัญชีมันจบลงอย่างนี้ ถ้าตัวแดง มันก็แดง ถ้าตัวน้ำเงิน มันก็น้ำเงิน มันเป็นอย่างนี้เอง โดยข้อมูลเป็นอย่างนี้ ไม่ต้องไปอ้างใคร เอาความเป็นจริงอันนี้ไง ถ้าเอาความเป็นจริงอันนี้ เราทำความจริงเพื่อเรา เราปฏิบัติเพื่อเราละ นี่พูดถึงอาหารใจ

โยมมาทำบุญกุศล เห็นไหม เสียสละ สร้างบารมีธรรม สร้างบารมีขึ้นมาเพื่อให้จิตใจเข้มแข็ง นี่เป็นอาหารของร่างกาย เพื่อดำรงชีวิตไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ ดำรงชีวิตไว้เพื่อจะแหวกว่ายออกจากอวิชชาให้ได้ นี่สิ่งนี้เป็นอาหารกาย

อาหารใจคือ ความสุขสงบ ความชื่นใจของเรา บุญกุศล มันอยู่ตรงไหน มันก็มีความอบอุ่นของมัน แต่มีความอบอุ่นของมัน เราจะตั้งตัวของเราได้ เราจะประพฤติปฏิบัติเพื่อเรา เราเป็นชาวพุทธ เป็นแก่น “แก่นคือผู้ที่ปฏิบัติ” ชาวพุทธทะเบียนบ้าน ชาวพุทธแค่ระดับของท่าน ชาวพุทธที่ว่าเจอพระก็ยกมือไหว้ แล้วชาวพุทธที่พยายามจะแหวกว่าย ชาวพุทธที่เห็นคุณค่าของการเกิดและการตาย ถ้าการตาย ตายแล้วมันก็ไปเกิดใหม่ มันก็อีกชาติหนึ่ง มันไม่มีโอกาส หรือ ไปเกิดชาติใหม่ เราก็ไม่แน่ใจว่ามันจะเป็นอย่างไร

แต่ในปัจจุบันนี้ เข้มมุ้ง!! ปรรารถนา... เป้าหมาย... เรามีของเรา เราเอาชีวิตนี้ เอา
ปัจจุบันนี้ เราไม่ต้องไปชาติหน้า ชาติไหนแล้วละ ชาตินี้พยายามของเรา เอาชาตินี้ เอา
ปัจจุบันนี้ มันมีค่าแล้ว มันมีเข้มมุ้งแล้ว มันมีเป้าหมายแล้ว เราตั้งใจของเรา จงใจของเรา
ปฏิบัติเพื่อเรา เอวัง